

บทความประชาสัมพันธ์

เรื่อง รู้หรือไม่ “ผ่าตัดวันเดียวกลับบ้านได้”

สวัสดีครับ/ค่ะท่านผู้ฟัง แม้ว่ารูปแบบการบริการแบบผ่าตัดวันเดียวกลับบ้าน หรือ One Day Surgery(ODS) จะเป็นที่รู้จักในวงการแพทย์มาหลายปีแล้ว แต่สำหรับประชาชนทั่วไปเพิ่งจะมีการรับรู้มากขึ้น ในระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมาเอง หลังจากถูกประกาศเป็นหนึ่งในนโยบายการให้บริการของกระทรวงสาธารณสุข โดยปัจจุบันโรงพยาบาลประจำจังหวัดทุกแห่งได้เปิดบริการผ่าตัดแบบ ODS ไปหมดแล้ว แต่ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวนี้

การผ่าตัดแบบวันเดียวกลับบ้าน(One Day Surgery : ODS)เป็นการลดจำนวนวันนอนที่ไม่จำเป็นลง โดยที่มาตรฐานการดูแลผู้ป่วยไม่แตกต่างไปจากเดิม กล่าวคือ คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ป่วยนั่นเอง อีกทั้งยังเป็นการลดความแออัดในโรงพยาบาล ลดค่าใช้จ่ายของผู้ป่วยและโรงพยาบาลลงด้วย

ข้อบ่งชี้ของการให้บริการ ผู้ป่วยจะเป็นผู้มีสุขภาพแข็งแรงดี ไม่มีโรคประจำตัว การผ่าตัดที่ไม่ซับซ้อน ใช้เวลาผ่าตัดน้อยกว่า 90 นาที ไม่จำเป็นต้องให้เลือดหรือส่วนประกอบของเลือดและทำการผ่าตัดในช่วงเช้าของวัน สำหรับขั้นตอนการผ่าตัดวันเดียวกลับนั้น หลักการสำคัญส่วนหนึ่งที่ต่างจากการผ่าตัดแบบเดิมคือ ญาติคนไข้จะเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดูแลก่อนและหลังการผ่าตัด หรือพูดง่าย ๆ คือทำหน้าที่เป็นพยาบาลเฉพาะกิจ ทำหน้าที่ดูแลคนป่วยภายใต้การกำกับดูแลโดยพยาบาลวิชาชีพนั่นเอง โดยกระบวนการของการให้บริการจะเริ่มจากคนไข้มาพบแพทย์ ถ้าศัลยแพทย์วินิจฉัยว่าผ่าตัดได้ ก็จะส่งไปพบวิสัญญีแพทย์ เพื่อประเมินถึงความปลอดภัยในระหว่างผ่าตัด ถือเป็นเตรียมความพร้อมทั้งด้านศัลยกรรมและวิสัญญีวิทยา จากนั้นเมื่อวิสัญญีแพทย์ประเมินว่าผ่าตัดได้ ก็จะส่งมาพบศัลยแพทย์เพื่อนัดวันผ่าตัด แล้วพยาบาลจะให้ความรู้กับญาติและคนไข้เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการดูแลต่างๆ

“คนไข้จะถูกเตรียมตัวตั้งแต่อยู่ที่บ้าน คนเตรียมก็คือญาตินั่นเอง พยาบาลจะให้ความรู้โรคนี้คือโรคอะไร การผ่าตัดจะผ่าอะไร ก่อนผ่าตัดจะเตรียมความพร้อมอย่างไร จะนัดผ่าตัดวันไหน เวลาไหน การติดต่อจะโทรเข้าหมายเลขอะไร จากนั้นคนไข้ก็จะได้ใบนัดผ่าตัดและแนวทางการเตรียมตัวแล้วก็กลับบ้านมันเหมือน Health Literacy ที่คนไข้ได้รับจากการมาโรงพยาบาลแล้ว ก่อนผ่าตัดประมาณ 4 วันพยาบาลจะโทรติดตามเพื่อดูว่าผู้ป่วยพร้อมที่จะผ่าตัดจริงหรือไม่ และยังมีโทรยืนยันอีกครั้งประมาณ 1 วันก่อนผ่าตัด เพราะถ้าไม่โทร บางทีเขาอาจมีธุระด่วนหรือมีปัญหาสุขภาพที่เจ้าหน้าที่ไม่ทราบ คิวผ่าตัดก็จะเสียไปเลย แทนที่จะให้ผู้ป่วยคนอื่นมาผ่าตัดได้ก็เสียคิวผ่าตัดไปโดยใช้เหตุ โรงพยาบาลเสียห้องผ่าตัดไปฟรีๆ ดังนั้นจึงต้องโทรก่อนเพื่อตรวจสอบความพร้อมและแนะนำการเตรียมตัวก่อนมาโรงพยาบาล” นี่เป็นความคิดเห็นของแพทย์ท่านหนึ่ง

จะเห็นได้ว่า ODS ไม่ใช่การผ่าตัดแบบส่งเดช กระบวนการเตรียมตัวผู้ป่วยจากที่บ้านก็เป็นการพยาบาลอีกแบบหนึ่ง เพียงแต่คนดูแลเปลี่ยนจากพยาบาลตัวจริงเป็นญาติผู้ป่วย คนเหล่านี้จะได้รับการให้คำแนะนำในวันนัดผ่าตัด ช่วยโรงพยาบาลเตรียมคนไข้ได้ ถือเป็นอีกมิติหนึ่งของการพยาบาล ด้วยความที่

ญาติรู้ใจคนป่วยว่าชอบอะไร ไม่ชอบอะไร กินอะไร ฯลฯ ทำให้คนไข้สบายใจ มีความสุข เกิดอะไรทั้งก่อนและหลังผ่าตัดญาติก็จะรู้ ระดับความพึงพอใจก็มากขึ้น ทำให้คนไข้ในระบบ ODS ของโรงพยาบาลแทบไม่มีปัญหาในการเลื่อนผ่าตัดเลย

โรคหรือภาวะการณเจ็บป่วยที่สามารถรับบริการผ่าตัดวันเดียวกลับบ้านได้ ได้แก่

1. โรคไส้เลื่อนที่ขาหนีบ
2. ถุงน้ำที่อัณฑะ
3. โรคริดสีดวงทวาร
4. ภาวะเลือดออกผิดปกติทางช่องคลอด
5. โรคเส้นเลือดดำโป่งพองในหลอดอาหารและกระเพาะอาหาร
6. ภาวะหลอดอาหารตีบ
7. ภาวะอุดตันของหลอดอาหารจากมะเร็งหลอดอาหาร
8. ตึงเนื้ออกในลำไส้ใหญ่
9. นิ่วในท่อน้ำดี
10. นิ่วในท่อของตับอ่อน
11. ภาวะท่อน้ำดีตีบ
12. ภาวะท่อตับอ่อนตีบ

หากสงสัยหรือต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม สอบถามได้ที่โรงพยาบาลประจำจังหวัดของท่าน หรือทางสายด่วน สปสช.1330